

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 18 0 P 044174 24 Rev
Sarajevo, 02.10.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija, Sanje Jaramaz-Dedić, kao predsjednice vijeća, Gorana Nezirovića i Senada Mulabdića kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ZU „Dom zdravlja“ Bosanska Krupa, ulica Reisa Džemaludina Čauševića broj 1, koga zastupa direktor Z.T., protiv tuženih: 1. N.M. rođ. K. iz B.K., ulica ..., 2. D.K. sina H. iz B.K., ulica ..., koga zastupa punomoćnik Amir Ezić, advokat iz Bosanske Krupe i 3. M.H. iz B.K., ulica ..., koju zastupa punomoćnik Amir Ezić, advokat iz Bosanske Krupe, kao zakonskih nasljednika iza umrlog H.K., sina S. iz B.K., radi predaje u posjed nekretnina, vrijednost spora 30.001,00 KM, odlučujući o reviziji tuženih D.K. i M.H., protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 18 0 P 044174 24 GŽ od 10.07.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 02.10.2024. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženih za naknadu troškova nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude Općinskog suda u Bosanskoj Krupi broj: 18 0 P 044174 23 P 2 od 09.02.2024. godine naloženo je tuženima da tužitelju predaju u posjed slobodan od lica i stvari dio zemljišne parcele uz ulicu Reisa Džemaludina Čauševića u Bosanskoj Krupi u površini od 21,5 m² i to 15 m² ispod kontejnera na skici lica mjesta označen plavom bojom, prilaz ispred kontejnera 3,5 m² i dio između kontejnera i ulaza na parking 3 m², oivičen crnim linijama u svemu prema skici geodetskog vještaka od oktobra 2021. godine, koja čini sastavni dio ove presude, a koja parcela je označena kao k.č. 1108/1 „Dom zdravlja“, zgrada zdravstvene djelatnosti površine od 725 m², zgrada zdravstvene djelatnosti površine 712 m², zgrada zdravstvene djelatnosti površine 361 m², zgrada zdravstvene djelatnosti površine 215 m², pomoćna zgrada površine 8 m² i zemljište uz zgradu zdravstva površine 4652 m², sve upisano u z.k. ul. 72 K.O... na ime tužitelja.

Stavom drugim izreke prvostepene presude obavezani su tuženi da tužitelju nadoknade troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 6.720,00 KM, dok je stavom trećim izreke odbijen preostali zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 18 0 P 044174 24 GŽ od 10.07.2024. godine žalba tuženih je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena. Istom presudom odbijen je zahtjev tuženih za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.769,04 KM.

Protiv drugostepene presude reviziju su blagovremeno izjavili drugotuženi i trećetužena i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti, uz obavezivanje tužitelja na naknadu troškova cjelokupnog postupka, ili pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužitelj nije podnio odgovor na reviziju.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio:

Revizija nije osnovana.

Neosnovano tuženi, izričito ili kroz sadržaj svoje revizije, prigovaraju da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 311., 379. i 381. ZPP, te članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa članovima 5. i 191. stav 4. ZPP.

Prigovor koji se odnosi na nepravilnu primjenu odredaba članova 311., 379. i 381. ZPP tuženi zasnivaju na navodima da rješenje o prekidu postupka nikada nije steklo svojstvo pravosnažnosti, pa da se shodno tome formalno-pravno nije mogao odrediti ni nastavak postupka, a sve zbog činjenice da je rješenje o prekidu postupka prvostepeni sud dostavio punomoćniku umrlog tuženog, koji je smrću vlastodavca prestao imati svojstvo punomoćnika stranke.

Prema odredbi člana 381. stav 1. ZPP postupak koji je prekinut iz razloga jer je stranka umrla (član 378. stav 1. tačka 1. ZPP) nastaviti će se kad nasljednici preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane pozove da to učine.

Iz sadržaja spisa proizilazi da je prvostepeni sud rješenjem od 10.03.2022. godine utvrdio prekid postupka u ovoj pravnoj stvari zbog smrti tuženog H.K., koji je umro dana 13.02.2022. godine i to nakon zaključenja glavne rasprave u ovoj pravnoj stvari (glavna rasprava zaključena dana 28.01.2022. godine). Rješenje o prekidu postupka prvostepeni sud je dostavio dotadašnjem punomoćniku tuženog Amiru Eziću, advokatu iz Bosanske Krupe.

Tužitelj je predložio da se nastavi postupak i da se pozovu nasljednici tuženog (tuženi naznačeni u uvodu ove revizijske odluke), te je rješenjem prvostepenog suda određen nastavak postupka i pozvani nasljednici iza umrlog H.K. da preuzmu postupak. Rješenje je dostavljeno nasljednicima i isti to rješenje nisu pobijali žalbom.

Stoga, bez obzira što je rješenje o prekidu postupka dostavljeno punomoćniku kome je punomoć prestala u smislu člana 311. stav 1. ZPP, prvostepeni sud je mogao nastaviti parnični postupak odnosno donijeti prvostepenu presudu jer je rješenje o nastavku postupka postalo pravomoćno.

Povredu prava na pristup sudu i pravično suđenje tuženi zasnivaju na navodima da su oni bili primorani „preuzeti parnicu“ nakon što su dobili prvostepenu presudu te da su se

¹ “Službene novine F BiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

stoga našli u situaciji da svoja prava i interese moraju štititi tek u postupku pred drugostepenim sudom, čime im je onemogućen pristup prvostepenom sudu i raspravljanje pred istim.

Odredbom člana 5. stav 4. u vezi sa članom 162. Zakona o nasljeđivanju F BiH² propisano je da ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njegove nasljednike u trenutku njegove smrti. Nasljednik je, dakle, u trenutku smrti ostavitelja postao njegovim generalnim pravnim sljednikom, odnosno univerzalnim sukcesorom. Univerzalni pravni sljednik se ne može protiviti procesnoj sukcesiji i on postaje procesna stranka u trenutku otvaranja nasljedstva, pri čemu je za nastavak prekinutog postupka dovoljno da sud posebnim rješenjem pozove pretpostavljene nasljednike da preuzmu postupak jer se za to ne traži njihov pristanak. Dakle, za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika, a ukoliko pretpostavljeni nasljednici, pozvani rješenjem suda da preuzmu postupak, smatraju da nisu nasljednici, to mogu istaći u žalbi protiv rješenja o nastavku postupka. U konkretnom slučaju tuženi se nisu suprotivili svojoj ulozi stranke.

Tuženi su u parnicu stupili kao univerzalni pravni sljednici pokojnog H.K., pa imajući u vidu da univerzalna građanskopravna sukcesija dovodi po sili zakona do procesne sukcesije, tuženi kao novi procesni subjekti (sukcesori) ne počinju parnicu iznova već je nastavljaju u stanju odnosno fazi u kojoj su je zatekli u vrijeme stupanja u nju, kao što to vrijedi i za singularnu sukcesiju (član 58. stav 3. i 362. stav 4. ZPP), u slučaju da postoje potrebni pristanci za stupanje u parnicu.

U konkretnom slučaju tuženi su stupili u parnicu u fazi nakon zaključenja glavne rasprave, pa stoga nije bilo zakonskog osnova da prvostepeni sud parnični postupak vodi iznova i raspravlja sa nasljednicima prvobitnog tuženog koji je umro nakon zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom. S tim u vezi treba navesti da je prvostepeni sud, shodno odredbi člana 380. stav 2. ZPP, bio ovlašten donijeti odluku za vrijeme trajanja prekida koji je nastupio nakon zaključenja glavne rasprave, a dostavljanje te odluke odgoditi do donošenja rješenja o nastavku postupka, kako je to pravilno u razlozima svoje presude naveo i drugostepeni sud.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je, u bitnom, slijedeće činjenično stanje: Rješenjem Sektora za urbanizam i stambeno-komunalne poslove općine Bosanska Krupa od 19.01.1996. godine H.K. je odobreno da može zauzeti javnu površinu i postaviti kontejner na zemljištu ulice ... u B.K., nakon čega je H.K. postavio predmetni kontejner u kome je obavljao advokatsku djelatnost.

Rješenjem Službe za prostorno uređenje, imovinsko-pravne i geodetske poslove općine Bosanska Krupa od 27.06.2018. godine, ispravljenog zaključkom od 23.08.2019. godine, tužitelju je data urbanistička saglasnost za rekonstrukciju dijela prizemlja objekta Dom zdravlja Bosanska Krupa i izgradnju saobraćajnog priključka na regionalnom putu 404 Bosanska Krupa-Arapuša za objekat Dom zdravlja Bosanska Krupa na zemljištu označenom kao k.č. br. 25-71/1. Parcela k.č. br. 25-71/1 je upisana kao isključivi posjed tužitelja u posjedovnom listu broj 1524 K.O... Navedenoj parceli odgovara parcela k.č.br.

² „Službene novine F BiH“ broj: 80/14

1108/1 „Dom zdravlja“ koja je u zemljišnoknjižnom ulošku 72 K.O... upisana kao isključivo vlasništvo tužitelja. Pravni prednik tuženih je bio u posjedu kontejnera i spornog dijela predmetne parcele, bliže označenog na skici lica mjesta vještaka geometra koja čini sastavni dio izreke presude.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji sudovi nižeg stepena su pravilno primijenili odredbe članova 126. i 127. Zakona o stvarnim pravima Federacije BiH³ kada su usvojili predmetnu vlasničku tužbu za vraćanje stvari, jer je tužitelj dokazao u postupku da je vlasnik stvari čiji povrat traži (upisan je kao vlasnik u zemljišnoj knjizi, a tuženi pretpostavku vlasništva tužitelja nije oborio), da se stvar nalazi u posjedu tuženog te je traženu stvar individualizirao u pogledu njenog identiteta.

Prigovor pogrešne primjene materijalnog prava tuženi ne mogu zasnivati na činjeničnom stanju drugačijem od onog koje je utvrđeno od strane sudova nižeg stepena i za koje je ovaj revizijski sud vezan bez ovlaštenja da ga preispituje i mijenja (član 240. stav 2. ZPP), pa je neprihvatljiv činjenični prigovor tuženih da u postupku nije dokazano da je njihov pravni prednik bio u posjedu spornog dijela nekretnine tužitelja.

Neovisno od navedenog, ni sam tuženi tokom postupka svoju odbranu od tužbenog zahtjeva nije zasnivao na prigovoru da on nije u posjedu stvari čiji se povrat traži, već na prigovoru da on ima pravo na posjed te stvari, čime je posredno priznao da spornu stvar posjeduje.

Neosnovano tuženi prigovaraju u reviziji da su nižestepene presude zasnovane na pogrešnoj primjeni odredbi članova 315. i 323. stav 1. Zakona o stvarnim pravima F BiH, navodeći da oni, kao nasljednici i pretpostavljeni posjednici, nisu ostvarili faktički posjed spornog dijela predmetne nekretnine i da stoga nisu pasivno legitimisani u ovoj pravnoj stvari. Tuženi se pozivaju na stav pravne teorije da nasljednik, iako pretpostavljeni posjednik, nije pasivno legitimisan u reivindikacionim parnicama ako nije i faktički posjednik, pri čemu se navedeni teorijski stav oslanja na zaključak sa savjetovanja građanskih i građansko-privrednih odjeljenja Saveznog suda, republičkih i pokrajinskih vrhovnih sudova i Vrhovnog vojnog suda bivše SFRJ, održanog u Subotici 24.10.1990. godine.

Stav pravne teorije odnosno sudske prakse na koju se pozivaju tuženi nije primjenljiv na utvrđenu činjeničnu podlogu ovog predmeta. Sud donosi odluku prema činjeničnom stanju u vrijeme zaključenja glavne rasprave, a prema utvrđenjima sudova nižeg stepena pravni prednik tuženih (dotadašnji tuženi) se nalazio u posjedu sporne stvari. Tuženi su, kao univerzalni sukcesori dotadašnjeg tuženog, stupili u parnicu nakon zaključenja glavne rasprave, pa sudovi nižeg stepena nisu ni mogli utvrđivati da li su oni nakon smrti svog prednika, odnosno nakon zaključenja glavne rasprave, stupili u faktički posjed sporne stvari i raspravljati pitanje njihove pasivne legitimacije.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. ZPP reviziju valjalo odbiti.

³ „Službene novine F BiH“ broj: 66/13

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa odredbom člana 386. stav 1. odbijen je zahtjev tuženih za naknadu troškova na ime sastava revizije jer isti nisu postigli uspjeh u revizijskom postupku.

Predsjednica vijeća
Sanja Jaramaz-Dedić, s.r.